

Людмила Горохова,
студентка 1 курсу ОС «магістр»
факультету психолого-педагогічної освіти та мистецтв
Наук. керівник: **Л.П. Попова,**
к. філол.н., доцент (БДПУ)

КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЯК ДИДАКТИЧНА ПРОБЛЕМА

Комунікативна компетентність є ключовою в освітньому процесі, тісно пов'язана зі спілкуванням і комунікацією та вивчається різними науковими галузями. Учені-дидакти, методисти, психологи, лінгвісти (А. Андреев, Н. Бібік, В. Бондар, Л. Божович, М. Вашуленко та ін.) розглядають комунікативну компетентність не лише як мету навчальної діяльності, а як одну із важливих умов формування успішності молодшого школяра в освітньому процесі.

Організація освітнього процесу у початковій школі вибудовується на основі компетентнісного підходу і спрямована на досягнення конкретних освітніх результатів – знань, умінь, навичок, формування ставлення, досвіду, які готують дитину до життя у соціумі.

Розглядаючи діяльнісно-ціннісну парадигму сучасної освіти, потрібно виділити ключові поняття компетентнісного підходу – компетенція і компетентність. Перед тим, як аналізувати зміст поняття «комунікативна

На думку О. Савченко, *компетенцію* потрібно розуміти «як коло питань, щодо яких особистість має бути обізнана, це об'єктивна категорія, суспільно визнаний рівень знань, навичок, ставлень у певній сфері діяльності людини. Вона відчужена від людини, є наперед заданою соціальною нормою» [3, с. 49]. Н. Бібік, О. Савченко вважають, що компетенція, в загальній інтерпретації цього поняття, є певною здатністю, знанням у дії. Під цим терміном розуміється як сукупність знань, навичок, умінь, які формуються у процесі навчання, так і здатність до виконання будь-якої діяльності, тобто здатність людини використовувати на практиці отримані знання і навички, приймати рішення в конкретних умовах і реалізувати їх [3, с. 4].

Ключові компетенції не мають сталої структури, оскільки вона зумовлюється суспільними пріоритетами і освітньою парадигмою. Тому існують різні системи класифікації ключових компетенцій. У рекомендаціях Європейського Парламенту та Ради ЄС для освіти впродовж життя (2006 р.) визначено 8 ключових компетенцій як ті, які необхідні всім громадянам для особистої реалізації та розвитку, активного громадянського життя, соціальної єдності та можливості працевлаштування: спілкування рідною мовою; спілкування іноземними мовами; знання математики та загальні знання у сфері науки і техніки; навички роботи з цифровими носіями; навчання заради здобуття знань; соціальні та громадянські навички; ініціативність та практичність; обізнаність та самовираження у сфері культури.

Сьогодні існують різні підходи до визначення поняття «компетентність». Так, згідно з Державним стандартом початкової освіти

(2018 р.) метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей, розвиток самостійності, творчості.

Сказане вище дає підстави стверджувати, що комунікативна компетентність розуміється нами як інтегрована здатність особистості, що виявляється передусім через набуття досвіду комунікативної діяльності, уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті, чітко й аргументовано пояснювати факти, а також через формування мотиваційно-ціннісної основи спілкування, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовияву, готовність уживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях.

У більшості випадків на уроках української мови ігнорується текст як основна дидактична одиниця, а «де немає тексту, на думку М. Бахтіна, там немає і об'єкту для дослідження і мислення» [1, с. 439]. Позаяк саме текстоцентричний підхід до вивчення української мови в початковій школі, на наш погляд, якнайкраще сприяє розвитку комунікативної компетентності учнів.

Тож цілком виправданим підходом у формуванні комунікативної компетентності учнів початкової школи буде використання тексту як предмету та засобу учіння. Успішність виконання окресленого завдання значною мірою залежить від рівня розвитку уваги, пам'яті, мислення, мовлення, особливостей характеру, темпераменту учнів початкової школи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бахтин М. М. Проблемы речевых жанров / М.М. Бахтин // Литературно-критические статьи. Москва, 1986. – С. 428–472.
2. Бібік Н. М. Формування предметних компетентностей в учнів початкової школи / Н.М. Бібік. – Київ, 2014. – 346 с.
3. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики: під заг. ред. О. В. Овчарук. Київ, 2004. – 112 с.

Анна Дресвянникова,

студентка магістратури, групи м11

Факультет психолого-педагогічної освіти та мистецтв

Наук. керівник: **К.І. Степанюк**

к.пед.н., доцент (БДПУ)

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ: ЗАГАЛЬНІ АСПЕКТИ

Виклики часу зумовлюють актуальність питання соціально-педагогічної діяльності майбутніх вчителів початкової школи. У енциклопедії з соціальної роботи метою *соціально-педагогічної діяльності* визначено: створення сприятливих соціокультурних умов соціалізації особистості, визначається соціальною політикою держави та